

ning, at den, der ikke forstaaer sig derpaa, troer, at vi selle bort fra det tilsigtede Maal; men jeg troer dog, at naar vi blot vedblive at gjøre smaa Slag, og avancere med hvert Slag, saa komme vi dog alligevel til sidst til Maalet.

Søren Jensen: Jeg vil blot tage Drødet, for ogsaa at undskyld mig for den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 8de Valgkreds (Gram), at han ikke maae være vred. Hvad jeg har sagt, det er blot af Kjærlighed; thi naar han vil staae i et godt Forhold til sine Sognemænd, saa kan det virkelig ikke nytte ham, at han bruger saadanne Mishagstytringer, som de . . .

Formanden (ringer): Den ærede Rigsdagsmand er ikke berettiget til at paatale Stytringer, som ere falske fra den paagjældende Rigsdagsmand. Det er **Formandens** Sag, og den Sag, den ærede Rigsdagsmand nu bringer paa Bane, er fra min Side jevnet.

Søren Jensen: Jeg troede ogsaa at maatte gjøre ham en Undskyldning.

Sable: Jeg beder det høitærede Thing om Tilladelse til, efterat jeg igaar har holdt et langt Foredrag, nu blot at fremsætte et Par korte Bemærkninger i Anledning af det, den høitærede Indenrigsminister fremsførte mod min Udtalelse igaar. Det skal være ganske kort. Man vil vist indrømme, at Communalforførgelsen bør være paaholdende, for ikke at sige farrig; thi Staten skal ikke yde en rundhaand et Understøttelse, hvilket let kunde give Anledning til at fremkalde Lediggang; men kan den kristelige Kirke være tjent med, at den uvillie, som den verdslige Fattigforstander meget let kan bære, kastes over paa Menigheden? Er det paa den Maade, at man fra Statens Side skal vedligeholde den evangelisk-lutheriske Kirkes Anseelse ligeover Secterne? Jeg gaar over til et andet Punct. Naar Præsterne blive befrieede for alle disse verdslige Forretninger, hvormed de nu ere belemede, saa ville de meget let kunne besørge hele Religionsunderviisningen i Menigheden, og ved at stille Skoleunderviisningen fra Religionsunderviisningen vil det komme til at staae klarere end det nu staaer, hvad sand Christendom er, og at denne ikke blot er en stimureragtig Menneffekjærlighed.

B. Scholer: Jeg skal paa dette Trin af Sagen, efterat Forhandlingen er truffet saa langt ud, ikke indlade mig paa nærmere Betragtninger af Præstens Forhold til Skole- og Fattigvæsenet, men i det Hele henholde mig til den sidste ærede Taler, ligesom han i forrige Sommer henholdt sig til mig; iøvrigt maa jeg bisafde denne Deel af Forslaget, saaledes som det er givet, idet det søger efterhaanden at bringe Præsten ud fra det Forhold, hvori han hidtil har været, og bringe ham ved en jævnt Dvergang til at staae i det rigtige Forhold. Der er kun en enkelt Betragtning med Hensyn til Communerens Forhold, som jeg vil berøre, forsaavidt jeg maatte finde det Umagen værd at stille Ændringsforslag i den Retning; det er den Betragtning af vort hele Communalvæsen, at det paa en urigtig Maade forener det Collegiale og Ministerielle, saaledes at det Collegiale i vor Communalforvaltning er det fremheffende, og deraf fremgaaer siden igjen det Ministerielle, saaledes at man søger sig en Bestyrelse ud for Kommunen, og deraf fremgaae igjen ved Bestyrelsens eget Valg Sognets Bestillingsmænd. Derved danne vi i mine Tanker et Communalbureaukratie. Ifølge vore gamle Communalvedtægter, som jeg især lærte at sætte Pris paa i det Slesvigste, hvor de have bevaret sig fra ældre Tid, komme Communebeboerne sammen for at raadslaae og tage Beslutning i de vigtige Anliggender, hvilken Beslutning da udføres af de dertil bekliffede Mænd. De slesvigste Grander eller Sognemøder ere bedre Bærere for den communale Selvforvaltning, skjøndt deres skrevne Communallov staaer tilbage for vor, end vore Sogneforstanderskaber. Det er vistnok ogsaa mange af de ærede Medlemmer, der ere tilstede, og som ere Sogneforstandere, vitterligt, hvor nødigt dette Communalbureaukratie vil paatage sig at gjøre nogen vigtig Indretning i Sognet, uden først at sammenkalde samtlige Sognemænd. Jeg har engang ved en tidligere Leilighed, da der af et æret Medlem af Thinget, som dengang var Indenrigsminister, blev forelagt et Udkast til en Communallov, tilladt mig at berøre, at denne gamle Skik burde gjenoptages i Communal-Loven; med Hensyn til det Lovfor-